

Analýza zložiek životného prostredia a životných podmienok

1. Pitná voda

1.1 Zásobovanie pitnou vodou

Prehľad počtu obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov v jednotlivých okresoch podáva tab.č.1.1.

K 31.12.2016 evidujeme tieto vodovody :

- skupinový vodovod Nitra ktorý zásobuje spotrebiská : Nitra a Čechynce
- skupinový vodovod Nitra – Šaľa zásobuje spotrebiská Cabaj -Čápor, Mojmírovce, Ivanka pri Nitre, Lužianky, Svätoplukovo, Lehota, Branč, Veľké Zálužie, Jarok, Zbehy, Šaľa, Diakovce, Kráľová n/Váhom, Dlhá n/Váhom, Trnovec n/Váhom, Močenok a Horná Kráľová
- diaľkovod Gabčíkovo – zásobuje spotrebiská Vráble, Melek, Veľké a Malé Chyndice, Telince, Nová Ves nad Žitavou, Tajná, Čifáre, Žitavce, Lúčnica nad Žitavou, Paňa, Vinodol, Klasov, Vieska n/Žitavou, Slepčany, Tesárske Mlyňany, Čierne Kľačany, Volkovce, Choča, Beladice, Čaradice, Sľažany, Zlaté Moravce, Veľčice, Zlatno, Nemčiňany, Topoľčianky, Žitavany, Tekovské Nemce, Červený Hrádok, Malé a Veľké Vozokany, Nevidzany, Selice, Vlčany, Neded, Žihárec a Tešedíkovo, Veľký a Malý Cetín
- skupinový vodovod Koliňany – zásobuje spotrebiská Koliňany, Host'ová, Dolné Obdokovce, Čeladice, Golianovo, Malý a Veľký Lapáš, Babindol
- skupinový vodovod Radošina – Veľké Ripňany zásobuje spotrebiská Kapince, Malé Zálužie
- Ponitriansky skupinový vodovod – zásobuje spotrebiská Výčapy-Opatovce, Ľudovítová, Čakajovce, Nitrianske Hrnčiarovce, Horné a Dolné Lefantovce a Jelšovce
- vodovody zásobované z vlastných vodných zdrojov v obciach Alekšince, Štefanovičová, Nové Sady, Nitra – mestská časť Drážovce, Lukáčovce, Podhorany, ktorý v súčasnosti zásobuje aj obec Bádice, Veľká Dolina, Poľný Kesov, Jelenec, Rumanová, Báb, Žirany, Rišňovce, Pohranice, Štitáre, Hruboňovo, ktorý zásobuje aj obec Šurianky, Nové Sady - Sila, ktorý zásobuje aj obec Čab, Hostie, Mankovce,

Jedľové Kostolany, Lovce, Machulince, Martin nad Žitavou, Skýcov, Obyce, z časti obec Topoľčianky a Hájske.

Pre vodárenské účely sú vo všetkých troch okresoch využívané len zdroje podzemných vôd väčšinou v správe ZsVSA.s, Nitra, ZsVs OZ Galanta, ZsVS OZ Topoľčany. Prevádzku vodovodov zabezpečujú pre obce tiež Ekostaving Nitra, spoločnosť Cedrons.r.o. Mojmírovce, AquaVita Plus, s.r.o. Žarnovica v 1 prípade – obec Mankovce. V úprave a dezinfekcii vody neboli oproti minulému roku zaznamenané zmeny.

V okrese Nitra bolo v roku 2016 z celkového počtu obyvateľov okresu 161 599 z verejných vodovodov zásobovaných 149 419 obyvateľov, čo je 92,46 %. Konštatuje sa že v zásobovaní obyvateľov nenastali zmeny oproti minulému roku. Prevádzkovateľom sú ZsVSA.s. Nitra OZ Nitra, ZsVS OZ Topoľčany, Ekostaving Nitra, spoločnosť Cedrons.r.o. Mojmírovce.

V uplynulom roku v okrese Nitra boli dané záväzné stanoviská či už k umiestneniu stavieb alebo kolaudácií stavieb týkajúce sa rozšírenia a predĺženia už existujúcich vodovodných potrubí. Aj keď v r roku 2015 bolo skolaudované prírodné potrubie do obce Jelšovce, zatiaľ neboli zrealizované vodovodné prípojky pre spotrebiteľov.

V okrese Šaľa v uplynulom roku nenastali v rámci zásobovania obyvateľov pitnou vodou zmeny oproti predchádzajúcemu obdobiu, nakoľko všetkých 13 obcí okresu Šaľa má vybudovaný verejný vodovod. Z celkového počtu obyvateľov okresu 52 520 je z verejného vodovodu a vlastného vodného zdroja v obci Hájske zásobovaných 51 510 obyvateľov, čo je 98,08 %. Prevádzkovateľom je ZsVSA.s. Nitra odštepny závod Galanta a odštepny závod Nitra.

Okres Zlaté Moravce má zabezpečené zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov napojením obcí na diaľkovod Gabčíkovo a využívaním vlastných vodných zdrojov určených pre hromadné zásobovanie pitnou vodou. V roku 2016 bolo z celkového počtu obyvateľov okresu 41 153 zásobovaných z verejných vodovodov 34 958 obyvateľov, čo predstavuje 84,95 %. Je možné konštatovať, že došlo k miernemu poklesu v počte zásobovaných obyvateľov pitnou vodou. Prevádzkovateľom vodovodov je ZsVSA.s., Nitra, AquaVita Plus, s.r.o. Žarnovica v obci Mankovce, OcÚ v obci Hostie a Štefan Bako – Bystrina, Zlaté Moravce. V uvedenom okrese boli dané záväzné stanoviská či už k umiestneniu stavieb alebo kolaudácií stavieb týkajúce sa rozšírenia a predĺženia už existujúcich vodovodných potrubí.

1.2 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou verejnými vodovodmi

V okrese Nitra z počtu obcí 62 majú verejný vodovod vybudovaný dve mestá, 60 obcí okresu, prímestská časť mesta Nitry –Drážovce a časť obce Nové Sady – Sila. V obci Jelšovce, kde žije 1009 obyvateľov je v súčasnosti vybudované prírodné potrubie, zatiaľ neboli zrealizované vodovodné prípojky pre spotrebiteľov.

- Zdravotná bezchybnosť:

Z tabuľkového prehľadu 1.2 a 1.3 je možné konštatovať, že v rámci hodnotenia kvality vody dodávanej verejnými vodovodmi v obciach a mestách okresu Nitra v roku 2016 bolo v rámci monitoringu odobratých a vyšetrených 176 vzoriek, z toho 24 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu vody, čo predstavuje 13,64 % (v 13 prípadoch boli prekročené limity fyzikálno - chemických ukazovateľov a v 13-tich prípadoch v mikrobiologických ukazovateľoch), v rámci ŠZD bolo odobratých a vyšetrených 78 vzoriek, z toho 20 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu, čo predstavuje 25,64 % závadnosť (v 9 prípadoch boli prekročené limity fyzikálno-chemických ukazovateľov a v 13-ich prípadoch v mikrobiologických ukazovateľoch).

V okrese Šaľa má vybudovaný verejný vodovod jedno mesto a 12 obcí okresu, čo predstavuje 100 %.

- Zdravotná bezchybnosť:

Z tabuľkového prehľadu 1.2 a 1.3 v rámci hodnotenia kvality vody dodávanej verejnými vodovodmi v obciach a meste okresu Šaľa je možné konštatovať, že v roku 2016 v rámci monitoringu bolo odobratých a vyšetrených 34 vzoriek vôd, z toho 1 vzorka vykazovala nevyhovujúcu kvalitu, čo predstavuje 2,94 % (v 1 vzorke boli prekročené limity v mikrobiologických ukazovateľoch). V rámci ŠZD bolo odobratých a vyšetrených 12 vzoriek vôd, z toho 1 vzorka vykazovala nevyhovujúcu kvalitu vody, čo predstavuje 8,33 a to v mikrobiologických ukazovateľoch.

V okrese Zlaté Moravce z počtu obcí okresu 33 má verejný vodovod vybudovaných jedno mesto a 28 obcí, čo činí 87,9 %. Vodovod nemajú vybudovaný v obciach Host'ovce, Ladice, Kostol'any pod Tribečom a Neverice, v ktorých žije spolu 2 538 obyvateľov.

- Zdravotná bezchybnosť:

Z tabuľkového prehľadu 1.2 a 1.3 v rámci hodnotenia kvality vody dodávanej verejnými vodovodmi v obciach a meste okresu Zlaté Moravce je možné konštatovať, že v roku 2016 v rámci monitoringu bolo odobratých a vyšetrených 84 vzoriek vôd, z toho 12 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu vody, čo činí 14,29 % závadnosť (6 vzoriek vykazovalo prekročenie limitu vo fyzikálnych a chemických ukazovateľoch a 7 vzoriek v

mikrobiologických ukazovateľoch). V rámci ŠZD boli odobratých a vyšetrených 10 vzoriek vôd, z toho 5 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu vody, čo činí 50,00 % závadnosť (3 vzorky vykazovali prekročenie limitu vo fyzikálnych a chemických ukazovateľoch a 3 vzorky v mikrobiologických ukazovateľoch).

Počas roku 2016 nebola ani v jednom okrese zaznamenaná dlhodobá nevyhovujúca kvalita vody dodávaná z verejných vodovodov, v okrese Zlaté Moravce v obci Hostie boli v letných mesiacoch prevádzkovateľom ver.vodovodu oznámené výpadky v dodávke vody, z dôvodu sucha a zvýšenej spotreby vody odberateľmi. Prevádzkovateľ zabezpečil náhradné zásobovanie obyvateľov pitnou vodou formou dovážania pitnej vody do vodojemu z verejného vodovodu obce Topoľčianky cisternou a pracovníkmi Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. OZ Nitra. V obci Hostie v roku 2016 bol skolaudovaný prívod pitnej vody do obce.

V súvislosti s povodňovou situáciou bol v obci Čeladice 4.6.2016 v čase od 15,30 do 20,37 hod vyhlásený III. stupeň povodňovej aktivity. Ten istý deň 4.6.2016 od 20,38 hod. až do 24.6.2016 do 10,50 hod. bol vyhlásený II. stupeň povodňovej aktivity. V rámci povodňovej aktivity došlo k zaplaveniu záhrad rodinných domov a k zaplaveniu 17 domových studní vodou a zeminou z okolitých polí, taktiež došlo k zaplaveniu hlavnej cesty a miestnej komunikácie. Starosta obce začal so záchrannými prácami. Po opadnutí vody sa pokračovalo v odstraňovaní následkov povodne. V obci Čeladice je vybudovaný verejný vodovod, avšak nie v celej obci. Po dohode so starostom obce, po opadnutí spodnej vody a vykonaní sanačných opatrení boli zo strany RÚVZ so sídlom v Nitre odobraté vzorky vody z vytypovaných domových studní v počte 5 vzoriek.

1.2.1 Výnimky udelené na používanie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody

V roku 2016 nebola ani v jednom prípade udelená výnimka na používanie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality vody.

1.3 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou z hygienicky významných individuálnych vodovodov a verejných studní

Kvalita vody z verejných vodných zdrojov bola sledovaná jednak v obciach, v ktorých zatiaľ nie je vybudovaný verejný vodovod, jednak zo zdrojov, ktoré sú obyvateľmi v

značnej miere využívané na pitné účely. V roku 2016 bola v okrese Nitra vykonaná kontrola a odber vzoriek z prameňov nachádzajúcich sa v mestskej časti Nitra-Zobor, v obci Nová Ves nad Žitavou, Báb, Horné Lefantovce a Báb a z art. studní v obciach Mojmirovce a Svätoplukovo a vrtanej studne autokempingu Remitáž v obci Jelenec. Celkovo bolo odobratých 16 vzoriek, z ktorých 9 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu vody najmä po stránke mikrobiologickej. V prípade nevyhovujúcej kvality vody po stránke chemickej išlo o prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli: mangán, pH a dusičnany. V hodnotenom období neboli zistené u týchto zdrojov iné závažné nedostatky. Nakoľko v okrese je obec, kde obyvatelia využívajú aj individuálne zdroje pre zásobovanie vodou, bez sledovania ich počtu nie je možné určiť % takto zásobovaných obyvateľov.

V okrese Šaľa evidujeme 21 verejných vodných zdrojov. Jedná sa o artézske studne v meste Šaľa, v obci Tešedíkovo, Žihárec, Dlhá nad Váhom, Vlčany, Selice, Trnovec nad Váhom, Močenok, Diakovce, Neded a Kráľová nad Váhom. V roku 2016 bolo odobratých a vyšetrených 11 vzoriek, z toho 3 vzorky vykazovali prekročenie limitu v chemických ukazovateľoch ako mangán, železo, farba a absorbancia. Na uvedenú skutočnosť bol prevádzkovateľ upozornený listom s požiadavkou označenia art. studní na ul. Dolná nápisom nepitná voda. Vykonaným ŠZD bolo zistené, že uvedená art.studňa je označená nápisom voda nepitná. Vzhľadom k tomu, že vo všetkých obciach okresu Šaľa je verejný vodovod, nie je sledovaný počet obyvateľov využívajúcich verejné studne.

V okrese Zlaté Moravce v roku 2016 bola vykonaná kontrola verejných vodných zdrojov a to prameňov v obci Kostol'any pod Tribečom – Vaškopecský I. a II., Barinská, v obci Ladice a vrtanej studne Arboréta Mlyňany – Vieska nad Žitavou. Celkovo bolo odobratých 5 vzoriek, z toho 2 vzorky vykazovali prekročenie limitu v mikrobiologických ukazovateľoch. Nakoľko v okrese sú obce, kde obyvatelia využívajú aj individuálne zdroje pre zásobovanie vodou, bez sledovania ich počtu nie je možné určiť % takto zásobovaných obyvateľov.

1.4 Zhodnotenie monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním pitnou vodou

Monitoring

U verejných vodovodov bol v priebehu roka 2016 vykonávaný preverovací a kontrolný monitoring kvality pitnej vody v súlade s vypracovaným harmonogramom kontroly kvality vody z verejných vodovodov v mestách a obciach okresu Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce v zmysle Nariadenia vlády SR č. č.354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v znení

nariadenia vlády č. 496/2010 Z.z. rozborami v rozsahu vyšetrení, ktoré zabezpečuje odbor laboratórnych činností RÚVZ so sídlom v Nitre.

V roku 2016 bolo v uvedených okresoch odobratých spolu 294 vzoriek, *výsledky kvality vody sú zrejmé podľa jednotlivých okresov z tab. č. 1.2.*

Údaje z monitoringu pitnej vody verejných vodovodov boli počas roka spracovávané v Informačnom systéme o pitnej vode.

Štátny zdravotný dozor

V opodstatnených prípadoch sa v roku 2016 vykonával cielene štátny zdravotný dozor v rámci šetrenia oznámení obyvateľov, mimoriadnych situácií a pod.. Laboratórne analýzy boli vykonávané v rozsahu minimálneho rozboru. V rámci výkonu ŠZD boli zamestnankyňami RÚVZ na základe podnetov odobraté vzorky vôd z verejného vodovodu v meste Nitra. Laboratórnymi analýzami nebola zistená nevyhovujúca kvalita vody. Taktiež v meste Šaľa boli odobraté vzorky vody z verejného vodovodu na základe podnetu obyvateľa. O vzniknutej situácii bol informovaný prevádzkovateľ verejného vodovodu ZsVS Nitra, a.s. OZ Galanta so sídlom v Šali, ktorý vykonal nápravné opatrenia. Laboratórnymi analýzami vzorky vody nebola zistená nevyhovujúca kvalita vody. Dňa 5.8.2016 RÚVZ prijal telefonické oznámenie od prevádzkovateľa verejného vodovodu ZsVS Nitra a.s, OZ Nitra o prekročení limitov ustanovených medznou hodnotou v mikrobiologických ukazovateľoch vo verejnom vodovode v obciach Nová ves nad Žitavou a Slepčany. Nevyhovujúca kvalita pitnej vody podľa vyjadrenia prevádzkovateľa bola spôsobená haváriou na vodojeme - prasknutá izolácia. V uvedených obciach boli zo strany prevádzkovateľa VV vykonané nápravné opatrenia. Zároveň bolo zabezpečené náhradné zásobovanie obyvateľov obcí pitnou vodou. V súvislosti s mimoriadnou situáciou, ktorá vznikla poruchou na akumuláčnej nádrži (vodojeme), z ktorej boli zásobovaní obyvatelia obcí Nová Ves nad Žitavou a Slepčany pitnou vodou, kedy došlo ku kontaminácii vody vo verejnom vodovode, prevádzkovateľ verejného vodovodu ZsVS Nitra a.s. 12.8.2016 obnovil dodávku pitnej vody z verejného vodovodu o čom boli informovaní obyvatelia obidvoch obcí. Dodávka bola obnovená na základe vyhovujúcich výsledkov laboratórnych analýz. Zo strany prevádzkovateľa bola aj naďalej monitorovaná situácia v kvalite vody v obidvoch obciach. Taktiež RÚVZ priebežne sledoval kvalitu vody v týchto obciach.

V rámci ŠZD bolo vo všetkých troch okresoch odobratých 100 vzoriek.

Výsledky kvality vody za jednotlivé okresy sú zrejmé z tab. č. 1.3.

1.5 Zhodnotenie prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody

Prevádzkovú kontrolu kvality vody zabezpečovanú prevádzkovateľom vodovodov Západoslovenská vodárenská spoločnosť a. s. Nitra možno hodnotiť dobre. Schválený harmonogram odberov vzoriek vôd prerokovaný na spoločnom rokovaní na RÚVZ bol dodržiavaný a výsledky sledovania kvality vody boli pre informáciu RÚVZ Nitra priebežne doručované, taktiež spolupráca s ostatnými prevádzkovateľmi je na dobrej úrovni.

V okrese Šaľa prevádzkovú kontrolu kvality vody z verejných vodovodov zabezpečuje Západoslovenská vodárenská spoločnosť OZ Galanta so sídlom v Šali podľa spracovaného harmonogramu, ktorý bol prerokovaný na spoločnom rokovaní na RÚVZ Nitra. U vodovodov Hájske, Močenok a Horná Kráľová túto činnosť vykonáva Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., OZ Nitra. Výsledky sledovania kvality vody sú pre informáciu RÚVZ Nitra priebežne doručované.

Prevádzku vodovodov v okrese Zlaté Moravce taktiež zabezpečuje Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., OZ Nitra, Štefan Bako – Bystrina, Zlaté Moravce, v obci Hostie prevádzku zabezpečujú odborní pracovníci, v obci Mankovce je prevádzkovateľom verejného vodovodu AquaVita Plus, s.r.o. Žarnovica. Ich prevádzková kontrola kvality vody je riešená formou objednávok. Rozsah a početnosť vyšetrení je v súlade s platnou legislatívou.

1.6 Zhodnotenie dôsledkov nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľstva

V roku 2016 neboli zaznamenané dôsledky nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľov a ani nebolo z okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce hlásené ochorenie na alimentárnu dusičnanovú methemoglobinémiu.